

Ur *Den Kommunistiska Internationalen* N:o 2 (dec 1920)

Segerns själ

BIDRAG TILL RÖDA ARMÉNS HISTORIA

Snart har nu tre år förflutit, sedan den period började, som omfattar revolutionskriget. Sedan tre år tillbaka har Ryska Federativa Sovjetrepubliken avvärjt de rasande angreppen från sin inre och yttre dödsfiende. Det är svårt att skönja slutet på denna period. Först och främst kommer detta att vara beroende på revolutionens utveckling i de övriga länderna. Men *ett* kan man redan nu med bestämdhet säga: Sovjetrepubliken har framgått ur dessa strider såsom segrare; i sin röda armé har Sovjetrepubliken den bästa säkerhet för att också i framtiden kunna ärorikt draga sig ur varje nytt påtvingat krig.

Tillvaron av den röda armén är ett påtagligt bevis på arbetare- och bondemassans politiska duglighet. Om Saint Simon i sina omtalade "Brev från Genève", 1808, lägger franska proletariatet till last, att det under Chaumettes första kommun, under dagarna för sitt herravälde, icke förmådde åstadkomma något annat än hungersnöd, så passar däremot denna anklagelse icke in på nutidens proletariat. I det mest tillbakablivna av alla kapitalistiska länder, nämligen Ryssland, har arbetarklassen trots obeskrivliga svårigheter förstått skaffa sig en oöverbärlig stridsapparat, som injagar ångest och fruktan hos de imperialistiska regeringarna.

Den röda armén uppstod så småningom. Dess organisationsprocess är i detta nu icke fullständigt avslutad. Vad beträffar sammanhang och ledning, utrustning och teknisk förberedelse lämnar den ännu mycket övrigt att önska. Men just häri ligger skillnaden mellan den röda armén och de kapitalistiska staternas stående härar. Under det att de sistnämnda, för vilka det behövts årtionden av organisationsarbete, uppnådde sin högsta aktionsduglighet vid början av kriget men under krigets fortgång allt mer kvalitativt försämrades, så förbättrades däremot den under krigets gång framskapade röda armén för varje dag och i varje avseende.

Då det gällde att skapa en röd armé, hade sovjetmakten först och främst att bilda ett kommandobestånd och att organisera en administrativt ekonomisk apparat. Av brist på eget kommandobestånd och egna fackmän måste sovjetmakten begagna sig av den pålitligaste och minst komprometterade delen av den gamla tsaristiska härens arméledning. För att införliva denna del med sovjetmakten upprättades kommissariernas institut. Å andra sidan måste också den röda armén, som på grund av frontens utsträckning icke längre kunde rekryteras med endast frivilliga utan måste gripa till mobilisering av arbetarnas och böndernas stora massor, själv sammansmältas med sovjetmakten och bli genomträngd av ett enhetligt och revolutionärt medvetande. För uppnåendet av detta mål inrättades så småningom en vidlyftig statsinstitution, som har antagit dimensionerna av ett kommissariat, nämligen vad man kallar Republikens Politiska Förvaltning. Då denna institutions uppgift förnämligast är av politisk art, så utgör den en underavdelning av krigskommissariatet, men står på samma gång under omedelbar ledning och kontroll av centralkomitén för det Kommunistiska Partiet. Till chef för Republikens Politiska Förvaltning utses vanligtvis en medlem av Kommunistiska Partiets centralkomité, vilken samtidigt också är medlem av republikens krigsrevolutionsråd.

Ingen annan här än den röda armén kan uppvisa en institution sådan som den Politiska Förvaltningen. Vitgardisternas försök att efterapa oss genom att upprätta dylika institutioner inom sina egna arméer var dömda att fullständigt misslyckas. Orsaken härtill är den, att röda armén är den enda existerande armé, där soldaten icke upphör att vara medborgare; och sovjetstaten är den enda existerande stat, där det icke råder något motsatsförhållande mellan arméns uppgifter och det arbetande folkets intressen. Under det att den röda arméns militära disciplin upprätthålles därigenom, att dess soldater allt mer och mer genomtränges av medvetandet om sina skyldigheter och sina rättigheter, så vilar disciplinen inom de borgerligt-

kapitalistiska härarna på en blind lydnad för befäl och överordnade. Den borgerligt-kapitalistiska härens styrka är helt beroende på, huruvida och i vad mån de arbetare och bönder, som rekryterar denna armé, följer parollen ”icke resonera, bara lyda”. Men inom den röda armén är förhållandet omvänt. Ju mer arbetaren och bonden ”resonerar” över sina intressen, desto klarare inser han nödvändigheten av att ärligt och samvetsgrant söka uppfylla sin plikt såsom soldat i röda armén.

Om det nu snart tre år långa kriget mot in- och utländsk kontrarevolution nödvändigt måste medföra en tillbakagång i socialismens ekonomiska nydaningsarbete och förstöra den från det kapitalistiska systemet ärvda ekonomiska villervallan, så fick det likväl ett viktigt positivt resultat. Kriget blev nämligen en utomordentligt god revolutionär skola, det sammansvetsade stads- och lantbefolkningen. Miljoner och åter miljoner av bondebefolkningen, som man i annat fall måst uppsöka i deras byar för att kunna påvärka dem, kom nu i kaserner, bivacker, skyttegravar, lasarett och sjukhus under omedelbart inflytande av vår kommunistiska propaganda.

Republikens Politiska Förvaltning är en vidlyftig organisation, vars centrum räknar ungefär 600 medlemmar, och vars underavdelningar i armé och arméinstitutioner räknar ungefär 16,000 medarbetare. I anseende till sin organisation utgör Politiska Förvaltningen en motsvarighet till den militära organisationen. Liksom fronternas krigsrevolutionsråd är underordnade republikens krigsrevolutionsråd, så är fronternas Politiska Förvaltningar underordnade Republikens Politiska Förvaltning, arméernas Politiska Förvaltningar lyder under fronternas, divisionernas Politiska Förvaltningar under arméernas, under vilka brigadernas politiska kommissarier lyder, vilka i sin tur har kommandot över de politiska regementskommissarierna. På de politiska medarbetarnas decemberkongress beslöts och genomfördes tillsättandet av politiska avdelningskommissarier eller, såsom de också kallas, underavdelningarnas politiska ledare. Dessa kommissarier förestår arbetet vid de enskilda avdelningarnas kommunistiska organisationer. Denna institution är gällande för armén i aktiv tjänst.

Analog är också strukturen av arméerna *bakom* fronten. Vid de olika distriktskrigs-kommissariaten finnes politiska upplysningsavdelningar, som omedelbart lyder under Republikens Politiska Förvaltning. Distriktsavdelningarna åter lyder under guvernementsavdelningarna. Förr fanns inom de sistnämnda även kretsavdelningar, vilka dock numera överallt är slojade med undantag av i Ukraina.

Uppgifterna för arméns politiska avdelningar inskränker sig icke till politiskt arbete bland den röda arméns soldater. De politiska avdelningarna arbetar också bland den civila befolkningen i den trakt, där trupperna för tillfället uppehåller sig. I de från vitgardister befriade områdena har de att organisera en lokalprovisorisk, administrativt-ekonomisk apparat, vars värksamhet först upphör i det ögonblick, då sovjeterna blivit valda. Dessa provisoriska, administrativ-ekonomiska organ kallas revolutionskomitéer. De kan upprättas icke blott vid utan även *bakom* fronten, om krigsförhållandena så fordrar. Revolutionskomitéerna lyder under de politiska avdelningarna av motsvarande krigsrevolutionsråd. Samtidigt lyder de under den överordnade administrativa apparaten, guvernementsrådet, eller i det fall, att revolutionskomitéen upprättats för guvernementala syften, omedelbart under kommissariatet för inrikes ärenden. Emedan arméns politiska avdelningar i själva verket är partiorganisationer, som arbetar bland militären, måste de stå i förbindelse med de lokala partiorganisationerna. Därför förutsätter förordningen om partikomitéerna och frontens politiska avdelningar, att cheferna för de politiska avdelningarna tillhör de lokala partikomitéerna med beslutande rösträtt.

För att giva en bild av den värksamhet, som Republikens Politiska Förvaltning utövar, vill vi här anföra några siffror ur Politiska Förvaltningens sista rapport, som förelades de politiska arbetarnas kongress under december 1919.

Politiska Förvaltningens budget uppgick under andra halvåret 1919 till 664,217,000 rubel. Ur denna summa tilldelades 215,000,000 de politiska avdelningarna vid fronterna och 106,000,000 till militärdistriktet. 47,000,000 anvisades uteslutande till underhållet av skolor för skriv- och läskunniga, däribland 33,100,000 rubel för skolor i funktion och 14,000,000 för skolor, som man stod i begrepp att öppna. En tredje betydande utgiftspost för Politiska Förvaltningen är avskaffandet av agitationsbibliotek, litteratur och tidningar icke blott åt soldaterna i röda armén utan också åt den civila befolkningen i de krigsfronten närliggande områdena. Denna post uppgick till 159,000,000 rubel. För underhållet av Förvaltningens centrala apparat utgavs 18,000,000. Under loppet av augusti, september och oktober skickades till fronter, arméer och enskilda truppavdelningar litteratur i 6,519,000 exemplar, material för undervisning och sport i 153,864 exemplar, rekvisita för teater, biograf och konserter i 24,000 exemplar. Kvantiteten av den litteratur, som försändes under augusti, september och oktober, uppgick till 60,000 hud. Däribland fanns 3,700 bibliotek med i genomsnitt 620 band vardera, i allt ungefär 518,000 exemplar. En del av litteraturen utgjordes av agitations- och flygskrifter, flygblad och plakat, som avsändes omedelbart av Republikens Politiska Förvaltning och genom dess expeditiionsapparat. Men förutom denna litteratur avskickades varje dag från Moskva 520,000 tidningsexemplar att utdelas bland röda arméns soldater och åt befolkningen i frontområdena. Dessa tidningar försändes genom den centrala prässbyråns försorg och är ej inberäknade i de ovan nämnda 60,000 puden. Tidningen "Bjednota" har största spridningen och avsändes dagligen i 383,000 exemplar: av "Pravda" skickas 70,000 exemplar; av "Isvestija" (underrättelser från centrala exekutivkomitén) 40,000 exemplar, o. s. v. Dessutom utgives inom arméerna själva ungefär 25 dagliga tidningar, som går ut i upplagor av tillsammanslagt 250,000 exemplar. Alltså utdelas i den röda armén för varje dag 800,000 tidningsexemplar. Men denna siffra torde icke förslå. Samtidigt utger fronternas och arméernas politiska avdelningar en oerhörd massa flygblad, broschyrer och plakat, vilkas antal många gånger om överstiger den mängd, som Republikens Politiska Förvaltning skickar ut.

Emedan den ovan anförda budgeten av 664,000,000 rubel visade sig otillräcklig, fastställdes Politiska Förvaltningens utgiftskonto för första halvåret 1920 till 1,000,000,000 rubel.

Den Politiska Förvaltningens kulturella och upplysningsvärksamhet tar sig uttryck i uppriktandet av skolor, kurser, universitet för röda arméns soldater, klubbar, teatrar, biografier, dramatiska och musikaliska cirklar, bibliotek och läsesalonger (eller läsestugor) för bönderna. Antalet skolor, som den 1. maj 1919 uppgick till 674, hade den 1. oktober samma år stigit till 3,800; antalet teatrar steg från 642 till 1,415; biograferna från 133 till 250; dramatiska studiecirklar från 12 till 161; bibliotekens antal från 1,614 till 2,492. Vidare fanns den 1. oktober tre universitet för röda arméns soldater, 8 snabbkurser och 400 läsestugor. Vi talar i detta sammanhang blott om sådana kurser, som hade en allmänskulturell karaktär; de instruktionskurser, som gavs vid fronternas politiska avdelningar, är icke medräknade.

Såsom redan förut är nämnt, leder arméernas politiska avdelningar de kommunistiska organisationernas värksamhet. Den 1. oktober uppgick antalet kommunister i den aktiva armén till ungefär 60,000 och till lika mycket i truppavdelningarna bakom fronten. Under oktober, november och december genomfördes överallt en partivecka, under vilken icke tusentals utan tiotusentals soldater i den röda armén gick in i partiet. Procentantalet nya partimedlemmar varierar mellan 20 och 25 % av hela röda armén. Några regementen, t. ex. tamanska regementet, gick i sin helhet in i partiet. Tager vi den omständigheten i betraktande, att partiveckan huvudsakligen ägde rum i oktober, d. v. s. under den för sovjetmakten och röda armén svåraste tidpunkten, då vitgardisterna befann sig norr om Orel och närmade sig Tula, så kan vi med gott samvete påstå, att det var röda arméns bästa element, som gick in i partiet.

Den Politiska Förvaltningen och de politiska avdelningarna tränger in i samtliga militärinstitutioner börjande med den ryska generalstaben och slutande med sjukhusen och lasaretten. Hären, flottan (havs-, flod- och luftflottan), de militära förbindelserna, de krigsindustriella fabrikerna, förplägnadsorganisationerna, allt detta befinner sig inom sfären för det politiska inflytandet och står under politisk kontroll av Republikens Politiska Förvaltning och dess underavdelningar.

För agitationsändamål står agitations- och iltåg till Politiska Förvaltningens förfogande. Dessutom finns det vid alla viktiga järnvägsknutar s. k. ”agitationspunkter”, som förser de anlöpande militärtågen med litteratur, underrättelser, o. s. v. Samtidigt arbetar dessa ”agitationspunkter” också bland ortens befolkning. Ledningen av dem ligger dels i händerna på Republikens Politiska Förvaltning, dels i händerna på folkkommissariatet för upplysning och Järnvägarnas Politiska Förvaltning.¹

Denna väldiga armé av *politiska arbetare* – så kallas vanligtvis de politiska avdelningarnas medarbetare – utgör, tillsammans med de kommunistiska organisationerna och staben av kommissarier, själen i den röda armén. Den avgörande roll, som de politiska arbetarna spelar i den röda arméns segrar, erkännes även av våra fiender, som utan framgång gör försök att upprätta dylika institutioner hos sig själva. Officern Kotomin, en överlöpare till vitgardisterna, vill i en rapport, som han skickade till Koltjaks stab, och som uppsnappades av de våra vid vårt angrepp på Tobolsk, tillskriva vår röda armés segrar ”fanatismen” hos våra kommissarier, d. v. s. våra politiska medarbetare. Och däri har han fullkomligt rätt. Vad som har gjort den röda armén Oövervinnelig, det är vår starka kommunistiska organisation.

CH. RAKOVSKIJ.

Innehållförteckning till tidskriften [Den Kommunistiska Internationalen](#)

¹ Järnvägarnas Politiska Förvaltning är en institution, analog med Republikens Politiska Förvaltning. I sammanhang med industrins militarisering skall nu politiska avdelningar upprättas även inom varje särskild industrigren. Så finnes t. ex. i Donetzbäckenet en politisk avdelning för kolindustrin.